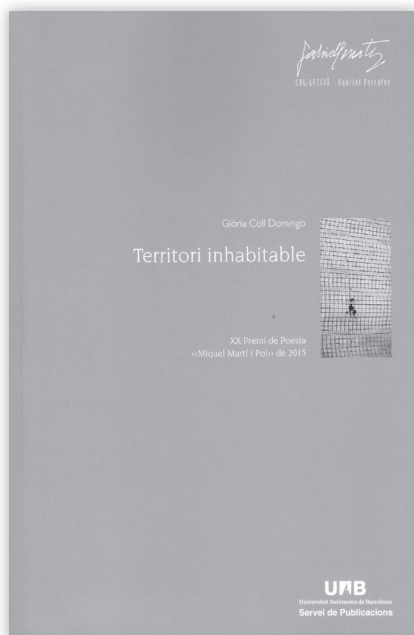

Un pont als orí

Xavier Solé Salvat

Portada del poemari *Territori inhabitable*, de Glòria Coll Domingo, editat aquest 2015 per les Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.

En menys de dos anys la Glòria Coll ens presenta de nou un poemari. En aquesta ocasió ha estat arran de ser la guanyadora del XX Premi de Poesia Miquel Martí i Pol del 2015, premi organitzat per l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès i la Universitat Autònoma de Barcelona. L'essència vital del llibre és «el retorn als orígens».

Podem llegir a la contraportada que *Territori inhabitable* és «un recorregut del país natal extirpat al territori inhòspit que serà el país d'acollida». Viatjar, viure en un altre país representa primer de tot una experiència inoblidable i sobretot enriquidora per la persona. Però com a éssers humans que som, tenim o portem tot un bagatge interior que arrosseguem al llarg de la nostra vida. Un bagatge que anem omplint cada cop més amb el pas del temps.

En aquesta època en la qual les persones ens movem cada cop més pel món, s'evidencia una mena de voluntat de conèixer, de descobrir nous mons més enllà dels que tenim a l'abast. Ja sigui per decisió pròpia com pot ser el plaer, per poder estudiar fora o simplement, per tenir una experiència que ens ajudi a realitzar-nos a nosaltres mateixos com a persones.

Però també caldria ressaltar que hi ha molta gent –com estem veient darrerament– que surt del seu país o de casa seva per altres motius ben diferents. En aquest cas, l'allunyament porta intrínsec un fet traumàtic per a la persona. Un desarrelament de la terra, de la família, de la mateixa vida que tenien que gairebé és impossible de superar. Potser és en aquest cas quan l'expressió «país natal extirpat» pren tota la força del seu significat: «La identitat cultural com a part de la nostra genètica».

Continuar vivint en un altre país, encara que sigui de manera més o menys voluntària, no sempre és fàcil. Les persones som éssers culturals i per tant, portem inclòs aquest bagatge del qual parlàvem al començament. Per aquesta condició de culturals, tenim apresa i assimilada tota una sèrie de costums, coneixements i hàbits que hem adquirit des del moment del naixement.

Fins al segle XVIII, el concepte de cultura només s'aplicava per fer referència als coneixements que posseïa una persona, a l'educació. És el que es coneix com a «cultura subjectiva». I és a partir de llavors quan per mitjà de l'antropologia, la cultura

Ígens

s'emmarca en una visió més objectiva, més encarada en l'anomenat «esperit popular». Aquell que ens proporciona una identitat grupal o social.

Alguns teòrics diuen que es pot definir la cultura com «la totalitat de reaccions i activitats mentals i físiques que caracteritzen la conducta de l'individu en relació a d'altres grups d'individus». O sia, la percepció que tenim de la societat segons les normes, valors i coneixements que hem adquirit des de petits. És evident que de societats n'hi ha moltes. I per tant, quan aterrem en un altre àmbit diferent al nostre, en primer lloc sempre es produeix un «xoc cultural».

Aquestes normes, valors i coneixements que esmentem, la majoria de vegades no som conscients que els tenim. Però és precisament quan ens trobem enmig d'un altre paisatge cultural quan ens adonem que sí que hi són, i de com en són, d'importants, per a nosaltres. Fins i tot esdevenen una guia i formen part del nostre mapa genètic. Es tracta de tota una sèrie de símbols que tenim tan assumits en el nostre entorn que passen desapercebuts, i que apareixen de cop i volta quan l'entorn és diferent al nostre. En els poemes de *Territori*

inhabitable queda reflectit aquest bagatge del qual parlàvem. Aquesta empremta inherent en cadascú de nosaltres, que per molt que ens allunyem del nostre origen sempre portem damunt.

«En els poemes de *Territori inhabitable* queda reflectit aquest bagatge del qual parlàvem. Aquesta empremta inherent en cadascú de nosaltres, que per molt que ens allunyem del nostre origen sempre portem damunt»

Si considerem el fet d'emigrar o de viure enmig d'una cultura diferent com un fet positiu, que permet conèixer noves maneres de viure, d'un aprenentatge continu i d'una obertura de les perspectives personals,

aleshores potser estarem molt més receptius per mirar de captar tot allò nou que ens anem trobant en el camí. Però sempre amb aquella identitat latent dins nostre. Sembla inevitable que molts cops compararem fets i conceptes amb els que nosaltres tenim apresos o que n'hi haurà que els trobarem millors o pitjors, però mai deixarem enrere el lloc d'on venim i que, en definitiva, és el que ens marca la nostra visió d'una societat i de la vida en general.

També sembla inevitable que quan som fora de casa trobem a faltar coses. És quan aquests símbols, valors o coneixements es manifesten, quan pel fet de viure en un altre entorn diferent en el qual existeix una altra cultura, es revelen i sentim com ens reivindiquen els nostres propis orígens. Quan pensem en allò que fèiem, allò que menjàvem, allò que vèiem i que potser en el lloc d'acollida també ho fem o ho veiem, però sens dubte d'una manera ben diferent. Perquè en definitiva, no és aquest nou lloc el que ens ha dibuixat aquest mapa de què parlàvem, no és el lloc que ens ha vist nèixer.

En aquest nou llibre som testimonis que la Glòria escriptora ha crescut. Era inevitable preparar aquesta ressenya

El passat 5 de novembre, en un acte al Museu d'Art de Cerdanyola, la Glòria va recollir el seu segon poemari publicat, *Territori inhabitable*. Foto: Josep Maria Salvadó Pujol.

sense tornar a rellegir un altre cop *Oda als objectes*. Ho havia de fer. I m'agrada molt veure com ha evolucionat aquesta poesia. Només han passat ni un parell d'anys, però ja es nota una embranzida literària cap endavant.

Aquells poemes de frescor juvenil, d'un cert aire adolescent –evidentment molt reflexionats– i alhora originals, ens evocaven imatges potser més fugisseres. Imatges que tots teníem presents. Per exemple quan parlava del cafè, de la fruita esberlada, d'un sofà o d'un càntir, per exemple. Constituïen imatges de coses que tots havíem viscut o presenciat. Els poemes els sentíem molt propers

ja que parlaven de sentiments, de pors, de sabors o de mots que van prenent significat. Molts dels orígens que descriu l'autora també poden ser compartits per tots nosaltres.

En els poemes d'aquest nou llibre, també existeix aquesta connexió, també hi podem trobar detalls que hem viscut o que tenim presents, ja que nosaltres també compartim aquests orígens amb l'autora. Per exemple, quan parla «dels plataners que precedeixen l'entrada del poble o d'algun poble nou», la imatge de «la síndria que es bada» (es repeteix com a l'altre llibre), «del gall que canta a la granja de l'altra banda del camí», una

imatge del «Diumenge de Pasqua amb els pantalons esquinçats» i d'altres que van configurant els poemes d'aquest llibre.

És evident que en viure fora la Glòria també fa referència a paisatges del nou país, com ara quan parla de «la ciutat-aparador», «dels fanals d'Utrecht», «de moments de mal oratge i neu, de gavines que volen en cercle» i d'altres moments que evidencien un record per la terra enyorada.

A banda de la seva pròpia personalitat, els poemes transmeten un gran goig de viure, una sensació de «l'etern descobriment». Sembla lògic en una persona de la seva edat que existeixi aquesta sensació. El constant retrobament amb nosaltres mateixos. L'aprenentatge continu. I per aquest motiu penso que la poesia és un gran recurs que ens ajuda no només a expressar, sinó també per mirar de mitigar qualsevol sentiment que ens pugui resultar advers. O també per ressaltar alguna alegria, per què no. Per alliberar-nos en definitiva de tot allò que ens cal deixar anar en un moment determinat. I creiu-me, en aquests casos la poesia pot ajudar moltíssim.

En alguns dels poemes podem copsar com l'autora compara aquest paisatge inhòspit amb un poema. En casos com els de la Glòria –de persones que viuen fora molt de temps i que per tant senten més aquesta absència dels orígens– és el moment en què la poesia agafa aquest paper protagonista de mitjà conductor entre el present i allò que s'ha deixat enrere. La poesia es converteix també en part d'aquells orígens que esmentàvem al començament. »